

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. Quando principia scientiæ subalternatæ demonstrantur ex principiis
subalternantis? ad quam earum spectet conclusio subalternata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

vnde inferitur eam talis evidentia & claritatis causam non esse: dependentia ergo vnius scientia ab alia; quo ad evidentiam conclusionum, & vtriusque subalternatio nequit ab eis defendi, si cuius est ponderis argumentum factum, cui magnopere confidunt. Deinde respondeo, quod dici consuevit, scientiam subalternatam, quoad evidentiam principiorum suorum, adeoque etiam conclusionum, dependere à scientia subalternante, id intelligendum esse de evidentia propter quid, siue à priori, non vero de quacunque alia: quoad aliquam ergo, quæ non sit à priori, sed à posteriori vnam independulam esse ab alia (quod solum sequitur ex nostra sententia) neutiquam est absurdum, vt expendenti constabit.

CAPVT III.

Quando principia scientia subalternata demonstrantur ex principiis subalternantis, ad quam earum spectet conclusio subalternata?

20 **P**rima opinio est aliquorum Recentiorum, quos tacitis nominibus referunt Conimbricensi, in relatum cap. 10. de demonstr. quæst. 2. art. 2. propè medium, eam conclusionem demonstratam à priori spectare ad scientiam subalternatam. Attamen displicet hæc sententia primo quia, iuxta Aust. & antiquos omnes, scientia subalternata scit quia, & non propter quid, principia vtriusque sua: quod enim attinet ad conclusiones suas, eas propter quid cognoscit, & per principia à scientia superiori accepta à priori demonstrat. At si principia sua à priori ostenderet per principia scientia subalternantis ea sciret, illo genere cognitionis quod propter quid appellant: Reicienda igitur est ea doctrina, ex qua huiusmodi sequitur absurdum. Rursus secundo ex ea fieret, eum qui pollet scientia subalternata, hoc ipso etiam callere principia subalternantis, nec esse posse, vt aliquis sit perspectiuus & non geometer, musicus & non arithmeticus, medicus, aut mathematicus, & & non Philosophus naturalis: quod tamen experientia repugnat.

21 **S**ecunda sententia est, eam conclusionem, qua ex principiis scientia subalternantis demonstratur principia subalternata, ad illam, & non ad hanc pertinere: ita Auerſa q. 27. log. q. 6. eius fine. Verum fallitur primo: quia scientia subalternans, si concluderet per sua principia propria, ea quibus vtitur subalternata, nemo foret arithmeticus, qui non musices: aut geometer, qui non perspectiuus: aut Philosophus naturalis, qui non medicus, ac mathesis principia calleret: cuius tamen contrarium experimur. Vltius secundo: si facultas subalternans, & subalternata idem semper principium demonstrarent; hæc, quia; illa propter quid: profecto quævis veritas ita conclusa, & demonstrata magis pertineret absolute sumpta ad scientiam subalternantem, quam ad subalternatam, quandoquidem illa perfectius eam assequeretur: consequens est absurdum: quis enim dicat hæc principia rhapsodicum purgat cholera, raphanus eam accendit, helleborum curat melancholiam, somnus meridianus nocet oculo, fel caliolemi piscis cæcitatem dispellit, aliaque innumera similia magis ad Philosophum naturalem, quam ad medicum pertinere.

22 **T**ertia opinio est, conclusionem illam, qua osten-

ditur à priori principium aliquod facultatis subalternatæ per aliud subalternantis proprium, esse mixti generis, nec ad alteram sine altera, sed potius ad vtriusque simul pertinere: ita Conimbricenses supra citata quæst. 2. art. 3. ad finem. Sed in hac sententia illud in primis difficile, quomodo eadem conclusio, vtriusque, & eodem obiecto freta ad diuersas scientias, cuiusmodi planè sunt subalternans, & subalternata, simul pertineat. Mox, tametsi eo pacto explicetur, aliquem habere posse scientiam subalternatam sine subalternante, quia scilicet neutra solitarie sumpta sibi vendicat demonstrationem illam propter quid, quæ quidem principia vtriusque scientia complectitur; cæterum illud remanet inexplicatum, quomodo scientia subalternata cognoscat veritates suas primas, ea duntaxat cognitione, quam quia vocant, & non etiam perfectius, ac propter quid: etenim quod demonstratio propter quid, non procedat ab ea nisi in consortio scientia subalternantis, & superioris, id non tollit, quo minus absolute ita demonstrat, haud secus ac ignis verè calefacit, esto non sine concursu, ac præsidio causæ primæ, & superioris ita operetur.

Ego, vt difficultati satisfaciam, aduerto scientiam subalternantem dupliciter accipi: primo, ita vt sit docens tantum & inchoata, vltu verò nondum perfecta, propterea scilicet, quod consideret principia sua duntaxat solitarie, & non applicatè ad eos effectus, qui sunt principia scientia inferioris: secundo, ita vt sit vtens, vltuque perfecta, & consummata, propterea nimirum quod respiciat principia sua applicatè ad eos effectus, vnde incipit scientia inferior, eosque huic non sine probatione à priori communicet, atque manifestet. Aduerto similiter ex doctrina Aristotelis, 1. metaphys. cap. 1. facultatem subalternatam bifariam etiam sumi: primo pro ea quæ est architectonica, & perfecta, ac principiorum, quibus vtitur, causas affert: deinde pro ea, quæ est inchoata tantum, & causarum cognitione nondum perfecta. Aduerto tertio, licet scientia subalternans & subalternata distinguantur, strictim ac sine tora perfectione sua sumpta, cæterum eas indistinctas esse, si latius sumantur, & altera ad vltum descendat, altera vero ad doctrinam, & cognitionem causarum ascendat: quapropter geometria vtens, verbi gratia, & musica architectonica diuersa nomina sunt, vnates, & quamuis duplicem scientiam sonent, vtrique tamen est vna quædam scientia, media inter geometriam docentem, & musicam, imperfectam, & non architectonicam, quæ quidem geometria, & musica multoties absolute dicuntur, quoniam de his facultatibus, prout inter se distinctis, communiter sermonem habemus. His annotamentis præiactis.

24 **R**espondeo, conclusionem demonstratiuam, qua de agimus, non pertinere ad scientiam subalternantem inchoatam, ac solum docentem, nec etiam ad subalternatam imperfectam, ac neutiquam architectonicam; at spectare ad scientiam, tam subalternantem, quam subalternatam, vtrique si constet tota sua perfectio, & doctrinæ, vltusue consummatio. Prior pars huius doctrinæ est Aristotelis libro primo post. capite decimo, vbi loquitur hunc in modum: alio vero modo differunt esse, & propter quid est, quod per aliam, atque aliam vtrumque consideratur: tales autè sunt ea, quæ ita sese habent, vt altera sub altera collocetur. Vt ad geometriam perspectiuam, & ad solidorum scientiam machinarum facultas extruendarum, & ad arithmetica musicam, & ad astrologiam sese habet

12 *habet horum scientia qua apparent. Atque harum nonnulla scientiarum nomine ratione fere conveniunt: ceu astrologia est & ipsa mathematica, & navigandi scientia, & musica est ea que mathematica: & qua auditum oblectat. Hic enim ipsum quidē esse ad eos pertinet scire, qui sensu videntur: ipsum autem propter quid est ad mathematicos ipsos: hi namque causarum demonstrationes habent, & persape nesciunt ipsum esse quemadmodum ij, qui contemplantur ipsum univērsale, nonnulla singularium, quia non animadvertunt saepe numero nesciunt. En docet Aristoteles, scientiam subalternantem, cuiusmodi est mathematica verbi gratia scire tantum propter quid solitariē, & non applicatē ad ipsum esse, quo velut principio vitur subalternata, contra vero hanc scire duntaxat ipsum esse siue quia, sed sine notitia causarum: demonstratio igitur effectuum ex causis superioribus, & harum ad illos applicatio ad neutram earum facultatum spectat, si videlicet ambæ prout altrinscūs distinctæ sumantur, ut supra exposuimus. Posterior etiam nostræ doctrinæ pars est Aristotelis antecedenti c. 7. musica per arithmetica demonstratur. Et paulo infra: demonstratio verò ad aliud genus non accomodatur, nisi eo modo quo tam ad demonstrationem facultatis machinarum extruendarum, vel ad perspectivæ geometriæ, quam ad musicam arithmetica demonstrationes accomodantur. Vbi, cum ex forma verborum non liceat colligere, quenam facultas demonstrationem propter quid conficiat, subalternans, an subalternata, ut fatentur Conimbricenses ipsi, infra capite decimo quæstione secunda articulo secundo dicendum est ex mente Aristotelis, eam demonstrationem ad ambas simul spectare, modo nuper explicato.*

25 *Porro autem, quia hæc solutio nostra videtur quadantenus conciliare dissentientes aliorum sententias, & cum prima asserere, demonstrationem illam à priori, qua velut angulo quodam nectuntur scientia subalternans, & subalternata, ad hanc pertinere, & cum secunda sententia ad subalternantem, & cum tertia ad utramque, videmus quidem omnium difficultates in nos conuertisse quare operæpretium erit ostendere quatenus argumenta nostra aduersus alios nobis neutiquam aduersentur. Quod ergo obiecebamus contra primam sententiam, facultatem subalternatam non scire propter quid, id intelligendum est cum Aristotele, non de omni, sed de ea sola, quæ non est architectonica, & perfecta: quamobrem nobis negotium non facessit, utpote qui non more aliorum cuius facultati subalternata indiscriminatum sumptæ, sed soli architectonica scientiam propter quid attribuimus. Quod etiam secundo loco opponebamus aduersus eandem sententiam, iuxta eam fore, ut nemo haberet scientiam subalternatam sine subalternante, dicendum est id falsum esse, si utraque facultas indiferece, & univērsaliter accipiat, sed non sequi: at verum esse & sequi ex nostra sententia, si ambæ facultates non quomodocunque, sed cum tota sua perfectione vsus, & doctrinæ sumantur.*

26 *Uterius prior difficultas aduersus secundam sententiam: tamque nisi coerceretur, haud leuiter premeus, facile à nobis diluitur: nihil enim prohibet, eum, qui habet scientiam subalternantem vsu perfectam, & consummatam, non posse non callere principia omnia subalternatæ, etiam si ea ignoret, qui subalternantem duntaxat inchoatam, & doctorem est assequutus. Proxima etiam difficultas haud magis nos sollicitat: namque demonstrationem propter quid, quæ principia scientiæ subalternatæ,*
R. P. Richardi Lincei, Philosoph. Tom. III.

ex principiis subalternantis deriuat, ad neutram prout condistinctam ab altera spectare volumus: atque in hoc à fautoribus secundæ opinionis dissentimus: eam ergo magis ad vnam, quam ad alteram attinere aduersus illos rectè, & aduersus nos frustra inferitur: attinet ergo ad scientiam ab utraque distinctam: esto cum utraque nomine tenus conueniant.

Denique quas prostrema sententia difficultates patitur, eas nostra procul habet: primam quidem, propterea quod scientia subalternans, & subalternata, ad quam dicimus, conclusio nem demonstratiuam propter quid, qua de agimus, pertinere, solo vocabulo sit multiplex, significatu tamen vna: vnde sicut hic actus, homo est animal rationale est Physicæ docentis & logicæ vtentis, & nihilominus vnus, & non multiplicis scientiæ, quia nomina illa diuersa non diuersam, sed eandem facultatem indignant, ita similiter impræsentiarum, &c. Secundam etiam: quia etsi ex nostra sententia sequatur scientiam subalternatam architectonicam scire sua principia, propter quid, non tamen quod ita ea sciat, quæ non est architectonica, sed imperfecta: Hoc autem posterius, quod non sequitur, absurdum est, non vero illud prius, quod vltro sequi fatemur.

C A P V T I V.

Quo iure supposuerimus, priorem, ac posteriorem speciem subalternationis eam proprie diuidere.

28 *Hæc priorem eius speciem, eam videlicet, quæ ratione finium & operationum euenit, illud controverti potest, num verum sit quod diximus, eam esse veram, ac propriam subalternationem? etenim id negant Molina prima parte quæstion. prima articulo secundo, disputatione tertia. Auerfa supra sect. sexta idem etiam colligitur ex Vasquez prima parte disputation. sexta capite primo numero primo. Attamen quod statuimus longo intervallo probabilius est, idque tueretur Durandus quæstion. 7. prol. num. 11. Fonseca libro 4. metaphys. capite primo quæstion. secunda, sectione secunda. Hurtadus disputatione prima metaphysica section. octaua, & communiter reliqui Authores. Suadet autem ex dictis: tum quia origo principiorum vnus scientiæ à principiis alterius vera vtriusque subalternatio est, iuxta omnes: ea vero datur, ut superius vidimus, quoties vna facultas alteri suppeditat instrumenta: quod nescio an satis animaduersum ab aduersariis: tum etiam quia Aristoteles & Plato, eorumque interpretes à quibus nomenclatura subalternationis ad nos manauit, ea complexi sunt hanc, de qua modo disputamus, ut eorum testimonia recolenti liquebit: vocum autem vsus maiorum arbitrio constat, eoque dirimenda est omnis circa illas quæstio, cuiusmodi est præsens.*

29 *Obiicies tamen primò: ars frænofactoria & equestris non sunt scientiæ: nullius ergo subalternationis sunt capaces: antecedens, perspicuum: consequentia suadet ex Patre Vasquez, qui loco proxime citato, hoc tanquam exploratum supponit, soli scientiæ proprie sumptæ subalternationem etiam propriam conuenire; adeoque ut Theologia nostra non sit subalternata scientiæ Dei, & Beatorum, pro eo ac Caietanus, Capreol. & alij Thomistæ communi*